

Gelukkig!

• door Peter van Beugen

**WIE ZEGT HET NIET, ZO ROND DE DAGEN VAN KERST EN OUD- EN NIEUW: EEN GE-
LUKKIG NIEUWJAAR, MISSCHIEN WEL DE
MEEST GEHOORDE 'GELUK'-WENS VAN HET
HELE JAAR. DE WENS IS AFGELEID VAN HET
WERKWOORD GELUKKEN, EN WIL DUS
ZEGGEN DAT ONZE PLANNEN MOGEN SLA-
GEN, ONZE VOORNEMENS TOT STAND MO-
GEN KOMEN EN ONZE WENSEN IN VERVUL-
LING GAAN. TEGELIJK LIJKEN WE ONS MAAR
AL TE ZEER BEWUST DAT WIJ ONZE VOOR-
SPOED EN GELUK NIET IN ONZE HAND HEB-
BEN. ALS IETS BIJNA FOUT GAAT EN TOCH
NOG GOED AFLOOPT HEET DAT IN DE
VOLKSMOND 'GELUKKIG' OF ZEGGEN WE
DAT IEMAND 'GELUK' HEEFT GEHAD - WAT
WIL ZEGGEN DAT HET NOODLOT OF DE OM-
STANDIGHEDEN 'HEM WELGEZIND' ZIJN
GEWEEST. HET HAD VOOR HET ZELFDE GELD**

**IMMERS OOK VERKEERD KUNNEN AFLOPEN.
EN DAN IS ER NOG HET 'PURE GELUK' DAT JE
FORTUINLIJK KAN TREFFEN ALS JE EEN LOT
WINT, IN DE HOOP DAT JE ER OOK 'GELUK-
KIG' VAN WORDT, DUS DAT HET JE ALS MENS
BLIJDE VOORSPOED BRENGT EN JE VERSTO-
KEN MAG BLIJVEN VAN ONGELUK, ARMOE-
DE, ZIEKTE OF TEGENSLAG. OMDAT HET
WOORD GELUK IN HET DAGELIJKS GEBRUIK
ZO'N ONBESTEMD KARAKTER HEEFT GEKRE-
GEN WAT BETREFT DE OORZAAK OF DE
GEVER VAN ELK GELUK, SPREKEN GELOVI-
GEN ONDER ELKAAR LIEVER VAN EEN 'GEZE-
GEND' NIEUWJAAR. OP DE KEPER BE-
SCHOUWD BEDOELEN WE DAAR EIGENLIJK
NIET ZO HEEL VEEL ANDERS MEE, ALS WE
HET WOORD GELUK TENMINSTE WEER
ZOULDEN HERWAARDEREN NAAR BIJBELSE
MAATSTAF.**

Het Oudtestamentische 'equivalent' van ons woord geluk is 'welzalig' (NBG), 'welgelukzalig' of gewoon 'gelukkig' (NBV, Groot Nieuws, merkwaardig trouwens dat het woord 'pech' niet in de Bijbel voorkomt). In z'n algemeenheid wordt dit woord gebruikt om een handeling aan te duiden die de mens verbindt met het zoeken of verkrijgen van geluk. Gezegend (Hebr. *baro-ech*) heeft een meer sacrale klank en staat veelal in verbinding met de naam van de Heer. Gelukkig (Hebr. *ashree*) wordt, zoals gezegd, vaker gebruikt om een toestand aan te duiden die iemand ten deel valt als gevolg van een bepaalde keuze, dan wel het goede dat hem vanwege anderen – veelal de Heere - ten deel valt. Ik probeer de meeste verwijzingen in het Oude Testament samen te vatten onder een aantal kenmerken en we beginnen met de eerste vermelding.

Welzalig als jouw God de Heer is

'Welzalig bent u, Israël! Wie is zoals u? U bent een volk dat door de HEERE verlost is. *Hij is een schild en een hulp voor u, Hij is uw majesteitelijke zwaard*' (Deut.33:29). De grootste reden die een mens heeft om zich gelukkig te prijzen is dat hij de Heer mag kennen en zeker weten hem toe te behoren. Deut. 33 is het bekende hoofdstuk van de zegenspreuken van Mozes over de stammen van Israël. Als hij aan het einde van de reis door de woestijn is en zijn ogen als het ware al opslaat naar het beloofde land heft hij een zegenspreuk aan over de stammen van Israël, waarin Simeon en Issakar opmerkelijkwijze onvermeld blijven en daarentegen ruime plaats is ingeruimd voor Levi en Jozef. Tezamen worden ze aangeduid als Jesurun (Deut 33:26), een ere naam van de Heer voor zijn volk waarmee hij benadrukt dat Hij hen voor zich heeft uitverkoren als een voorwerp van zijn eeuwige zorg en rijke zegen (Jes.44:2). Hij ziet het goede in hen – Jesurun betekent 'de oprechte' – maar verbindt daar ook hun verantwoordelijkheid aan (Deut.32:15).

Wat een geweldige zegen valt de uitverkorene ten deel, die de Heer tot God heeft: 'Daar is niemand als God, o Jesurun; Hij rijdt langs de hemel als uw helper en in zijn hoogheid over de wolken. De eeuwige God is u een woning en onder u zijn eeuwige armen. Omdat Hij de vijand vóór u verdreef en zeide: Verdelf! Daarom woonde Israël veilig en bleef de bron van Jakob ongestoord in een land van koren en most; ja, zijn hemel sprenkelt dauw. Welzalig zijt gij, Israël; wie is aan u gelijk? Een volk, verlost door de HERE, die het schild uwer hulp en het zwaard uwer hoogheid is'. Onze God is onze helper, Hij bestuurt alle dingen en is boven alles verheven. 'De eeuwige God is u een

woning' – hoe moet dat het vermoeide pelgrimsvolk in de oren geklonken hebben. Veertig jaar lang hadden ze gezworven, nergens thuis, steeds op weg. Op weg naar het beloofde land, hun lang verwachte woning. Maar hier vertelt de Geest hen dat ze een veel heerlijker en veiliger woning hebben dan enig volk zich op aarde kan indenken: Hij zelf is hun woning en eeuwige armen zijn onder hen. Zijn armen spreken van kracht en van bescherming, geen vijand is tegen Hem bestand. Wat zijn wij bovenmate rijk gezegend te weten dat Hij ons thuis is. Ook wij zijn onderweg als pelgrims, hebben tegenslagen en beproevingen te verduren. Uit de wetenschap dat zijn armen ons dragen kunnen we kracht putten om door te gaan.

En wat voor degenen die Hem nog niet tot hun God en schutse hebben gesteld? Een goed voornemen voor het Nieuwe jaar is wellicht dat het onze wens mag zijn iemand bij Hem te mogen brengen, om de mensen in onze omgeving het allerbeste geluk te schenken dat een mens kan hebben: dat de Here je God is. 'Welzalig zij die in uw huis wonen, zij loven u gestadig' (Ps.84:5).

De psalmist gebruikt woorden van gelijke strekking: 'welzalig hij, die de God van Jakob tot zijn hulpe heeft, wiens verwachting is op de Here zijn God, die hemel en aarde gemaakt heeft, de zee en al wat daarin is, die trouwe houdt tot in eeuwigheid' (Ps. 146:5,6). Jakob heeft door struikelen en opstaan, door fouten en gebreken, ja zelfs in de momenten dat het slechtste dat er in hem was boven werd gehaald die grote God van eeuwigheid leren kennen, die God die hem beloofd had met hem te zijn op al zijn wegen en hem terig te brengen in het land. Zijn trouw houdt eeuwig stand.

Welzalig als de Heer je kastijdt

Hmmm...niet direct de meest aantrekkelijke gedachte: tuchtiging of kastijding. Dat roept gedachten op van pijn en verdriet. En dan is het ook nog eens Elifaz, één van Jobs' 'beste vrienden' die het zegt: 'Zie, welzalig de mens, die God kastijdt, versmaad daarom de tucht des Allerhoogsten niet' (Job.5:17). Maar de Heer herhaalt het bij de mond van de psalmist: 'Welzalig de man die Gij kastijdt, Here, die Gij onderwijst in uw wet' (Ps.94:12). Misschien moeten we de nadruk leggen op 'God' en 'Gij': 'welzalig de mens, die *God* kastijdt... welzalig de man die *Gij* kastijdt...'. Kastijding is niet iets dat we opzoeken, het is iets dat we ondergaan als we correctie nodig hebben. In ons leven is kastijding vanwege de Heer een teken dat Hij ons opvoedt en dat Hij ons vormen wil naar zijn gedachten (Heb.12:4-11). Op het moment

zelf kan het ons misschien neerdrukken of bedroeven, maar het bewerkt een blijvende, 'vreedzame vrucht van gerechtigheid'. Tuchtiging is een middel in de hand van de Vader die slijpt aan ons karakter, die ons oefent in discipline, die ons reinigt zodat onze levens meer gelijkvormig worden aan Hem. In Johannes 15 stelt de Heer Jezus zichzelf voor als de ware wijnstok en ons als de ranken. Hij wil ons laten groeien, Hij wil zijn leven in ons zichtbaar maken. De vader, als wijze en liefdevolle landman snoeit en reinigt Hij, zodat het groei- en rijpingsproces tot zijn volheid komt. Misschien niet iets wat je een ander zo even toewenst op een Nieuwjaarsreceptie, maar als God tuchtiging voor ons nodig acht, laten we het geduldig ondergaan en het uit zijn hand ontvangen.

Welzalig als je zijn Woord bewaart

De bekendste tekst uit het Oude Testament over de man die welzalig is: 'die niet wandelt in de raad der goddelozen, die niet staat op de weg der zondaars, noch zit in de kring der spotters, maar aan des Heren wet zijn welgevallen heeft' (Ps.1:1-2), hij zal zijn als die vruchtdragende boom, die zijn wortel uitstrekt naar het water, en al wat hij onderneemt *gelukt*. Aan het hoofd van het Psalmenboek wordt zo een karakterschets gegeven van de man naar Gods gedachten. Opmerkelijk is dat eerst van hem gezegd wordt wat hij *niet* doet. Als volgeling van Jezus, als mens die God liefheeft, sta je in de wereld in een omgeving die met God geen rekening houdt, sta je te midden van mensen die zonden bedrijven, het niet zo nauw nemen met de waarheid en een oogje dichtknijpen bij ongerechtigheid. In het ergste geval drijven mensen openlijk de spot met God of met degenen die zijn geboden willen bewaren. Hoe blijf je in zo'n omgeving staande? Door de verborgen omgang met God en door iedere dag biddend zijn Woord te lezen. Al te snel merken we dat als we daarin verslappen en willen 'teren op oude kost' we aan geestelijke kracht en weerbaarheid inboeten. De Israëlieten moesten dagelijks manna verzamelen (behalve dan op sabbat omdat ze geen arbeid mochten verrichten). Zo is het liefhebben van Gods woord een kenmerk van de gelukkige mens: 'Welzalig zij, die onberispelijk van wandel zijn, die in de wet des Heren gaan. Welzalig zij, die zijn getuigenissen bewaren, die Hem van ganser harte zoeken' (Ps.119:1,2).

Wie luistert naar de stem van God, zijn onderwijs ter harte neemt en zich niet van Hem afkeert als hij ons tuchtigt, verkrijgt wijsheid – volgens Job en Salomo het meest kostbare sieraad dat een mens kan dragen. 'Welzalig de mens die wijsheid

vindt, de man die verstandigheid verkrijgt... zij is kostbaarder dan korallen, al wat gij kunt begeren, kan haar niet evenaren' (Spr.3:13-15). 'Welzalig de man die de Here vreest, die van harte lust heeft in zijn geboden' (Ps.112:1), die de Here gesteld heeft tot zijn vertrouwen' (Ps.40:5). Als God het diepste verlangen van ons hart is en wij dagelijks ons uitstrekken naar Hem wil Hij ons vullen met geluk dat deze wereld niet kent. Als de liefde voor Hem blijft branden in ons hart en het verlangen in ons groeit om Hem onvoorwaardelijk en radicaal te gehoorzamen wil Hij ons leven kronen met genade en wijsheid. Ten diepste gaat het bij de bestudering van het Woord niet alleen om de kennis van dat Woord – hoe belangrijk ook – maar om het verlangen om handelen naar zijn wil.

Welzalig als de zonden je vergeven zijn

'Welzalig, hij wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is; welzalig de mens, wie de Here de ongerechtigheid niet toerekent en in wiens geest geen bedrog is.' (Ps.32:1,2). Zonden hebben verderf en, uiteindelijk de dood tot gevolg. Dat geldt voor onze ziel, maar dat ondervinden we evenwel in ons aardse leven. David beschrijft in deze psalm hoe hij leed en wegwijkende onder de last van een onbeleden zonde in zijn leven. Pas toen hij deze bekendmaakte aan God, zijn overtreding aan Hem beleden en zich bekeerde van zijn weg vond hij verlossing, vergeving en verlichting. Toen herleefde hij en hervond hij zijn geluk. Aan veel zonden ligt de gedachte ten grondslag dat we menen ergens beter van te worden door ons te vergrijpen aan dingen die God ons verboden heeft. Er ligt de ik-gerichtheid aan ten grondslag die onze begeerte, onze eigendunk, onze trots prikkelt en die ons verblindt voor het verwerpelijke van de gedachten of wandel waar we ons aan overgeven. Die zonden kunnen een vernietigende uitwerking hebben in ons eigen leven, in onze relaties of ons huwelijk.

David beleden het en vond bij God vergeving. De enorm zware last viel van zijn lichaam en zijn ziel. Hij kon zich oprichten en weer in de vrijheid staan. God wil en kan ons bevrijden van zonden. 'Bij U o Here is vergeving' (Ps.130:4). Het is aan de mens om de stap naar God te doen om die vergeving ook voor zichzelf te ontvangen. God wil ons vernieuwen met een vaste, oprechte geest. Hij wil ons leven hervormen naar het beeld van zijn Zoon. Hij heeft als mens ware liefde getoond. Met alle waardigheid van zijn Persoon, vanuit de volheid en de innerlijke vrede die Hij bezat kon Hij uitdelen. Hij heeft ons geleerd dat het *gelukkiger* is te geven dan te ontvangen (Hand.20:35).

Welzalig als je het recht onderhoudt **Ps. 41:2; 106:3; Spr. 14:21; Jes. 56:2**

'Welzalig de mens die acht slaat op de geringe, ten dage des onheils zal de Here hem uitkomst geven (Ps.41:2). Welzalig zij die het recht onderhouden, die te allen tijde gerechtigheid doen (Ps. 106:3). Wie zijn naaste veracht zondigt, maar welzalig hij die zich ontfermt over ellendigen (Spr. 14:21). Onderhoudt recht en gerechtigheid, want mijn heil staat gereed om te komen en mijn gerechtigheid om zich te openbaren. Welzalig de sterveling die dit doet en het mensenkind dat daaraan vasthoudt; die acht geeft op de sabbat, zodat hij hem niet ontheiligt, en acht geeft op zijn hand, zodat zij niets kwaads doet' (Jes.56:1-2). Gerechtigheid is de grondslag van de regering en besturing van God. Daar waar het recht ontbreekt, zal ook de vrede falen. Rechtvaardige wandel houdt verband met transparantie ten opzicht van God. Een integer mens is zich er van bewust dat al de raadslagen van zijn hart en al zijn gedachten geopend zijn voor de God, die ieder mens naar het recht beoordeelt. Hij is de God die het belang van de ander, ook van onze medebroeder en zuster, hoog houdt en weegt al onze daden en motieven met een zuivere waag. 'Zo zegt de Here der heerscharen: spreekt eerlijk recht en bewijst elkaar liefde en barmhartigheid; verdrukt weduwe noch wees, bijwoner noch arme en beraamt niet in uw hart elkaars onheil' (Zach.7:9). De rechtvaardige is zich bewust van de God die meekijkt bij alles wat hij denkt en doet en van het feit dat hij zich over al deze dingen moet verantwoorden voor God die de verborgen raadslagen van onze harten openbaar zal maken. Recht doen houdt ook verband juist met onze houding ten opzicht van de geringe, de ellendige. Onrecht, zelfverrijking en hebzucht werden door God scherp aan de kaak gesteld onder het volk. Daartegenover kunnen wij stellen het omzien naar elkaar, dingen over hebben voor je naaste en iets opofferen voor je mede broeder of zuster. Welzalig, dat zijn de mensen, zou Jezus later zelf zeggen, toen Hij op de berg zat en zijn discipelen onderwees, die zijn karakter hier op aarde zouden dragen.

